

4. 3. 2013Více najdete na www.nkp.cz a www.klementinum.cz <Pro novináře>**Objevte podoby svatého Václava ve starých „komiksech“**

Praha, Klementinum: Legenda o svatém Václavu ožije prostřednictvím jeho mnohých zobrazení ze středověkých výtvarných epických cyklů na výstavě *Svatý Václav ve středověkém komiksu* uspořádané Národní knihovnou ČR ve spolupráci s vydavatelstvím faksimilií Adeva. Presentovaným faksimiliím a uměleckým kopiím, jejichž iluminace mohou svým spojením obrazu a textu připomínat dnešní komiks, bude od 7. března do 13. dubna 2013 vévodit *Život svatého Václava* mistra Matyáše Hutského od Křivoklátu.

Stěžejním exponátem bude zbrusu nové faksimile rukopisu *Život svatého Václava* zhotovené nakladatelstvím Adeva (Akademische Druck und Verlagsanstalt). Původní rukopis daroval roku 1585 Matyáš (Matěj) Hutský od Křivoklátu, mistr umění malířského v Praze, svému mecenáši a příznivci arcivévodovi a pražskému místodržícímu Ferdinandovi II. Tyrolskému. Právě v nádherných barvách vyvedený Ferdinandův znak vévodí úvodnímu foliu. Na něj navazuje Hutského dvoustránková dedikace adresovaná jeho mecenáši. Příjemce uložil rukopis do své knihovny na zámku Ambras v Innsbrucku. V roce 1806 se kodex dostal do Uměleckohistorického muzea ve Vídni, roku 1936 byl pak přijat do fondu Rakouské národní knihovny. Tento malý 66stranový kodex (33 pergamenových listů, na kterých je 24 jednotlivých obrazů) doplní na výstavě zvětšeniny jeho iluminací a tematicky spřízněná faksimilia či umělecké kopie z fondů Národní knihovny ČR i další faksimilia z produkce vydavatelství ADEVA.

Expozice dále představí prostřednictvím faksimilií a uměleckých kopií, doplněných zvětšeninami iluminací zásadní díla z období 8. – 12. století propojená osobou svatého Václava. Ten byl příslušníkem třetí generace historicky známých přemyslovských knížat, první dynastie na českém panovnickém trůnu. Nedlouho poté, co byl svým bratrem Boleslavem zavražděn, začal být uctíván jako světec. Jeho politika byla totiž vykládána jako podpora a prosazování křesťanství, tudíž byl jeho násilný skon považován za mučednickou smrt. Po celé starší období od slohu románského až po baroko byla postava sv. Václava předmětem slovesného a výtvarného umění. Díla středověké orální tvorby sice kromě nečetných stop v rukopisech zcela zanikla, dochováno je však více než sto padesát svatováclavských památek, literárních legend a jejich derivátů.

Vedle toho se zachovaly také deskové obrazy, nástěnné malby a knižní iluminace se svatováclavskou tematikou. Mezi nimi jsou pozoruhodné zejména středověké a renesanční svatováclavské výtvarné epické cykly, které lze v jistém smyslu považovat za předchůdce moderního žánru komiksu. „Podstatné v obou případech je, že při spojení obrazu a textu je dominantní obraz a nikoli text, který vystupuje většinou jen v podobě popisků; ovšem lecky i popisky chybějí a vizuálně jsou přítomné pouze obrazy. To neznamena, že by text chyběl zcela, je však přítomen pouze ve virtuální podobě a ve významu: i obrazy samy o sobě něco znamenají, právě tak jako něco znamená jejich spojení do konkrétního pořadí,“ vysvětluje PhDr. Zdeněk Uhlíř, vedoucí Referátu Manuscriptorium, digitální knihovny rukopisů a historických dokumentů.

K vidění bude *Józuův svitek*, jedinečná ukázka byzantského dvorského umění ve formě svitku z 10. století, bohatě zdobený *Život Kiliána a Markéty* zhotovený pravděpodobně na objednávku ottonského císařského dvora kolem roku 975, listina *Ostarrichi Urkunde* z roku 996, *Lekcionář ze Sankt Peterburgu* či z *Trapezuntu* nazývaný rovněž „zlatý lekcionář“ datovaný do 2. poloviny 10. století, nejmenší kniha žalmů na světě *Žaltář svatého Ruperta* obsahující 150 žalmů krále Davida a dvě miniatury (kolem roku 870), příklad ottonského knižního umění *Perikopy z Reichenau* (začátek 11. století), 166 fantastických miniatur z karolinské školy *Utrechtský žaltář*, nebo vrcholné dílo pozdního období Reichenauské školy *Eusebiova Harmonie evangelií*. Za povšimnutí bude rovněž stát faksimile jedné z nejstarších biblí světa (okolo r. 989.) zvané *Ečmiadzin kodex*. „Faksimilace kodexu byla obzvlášť časově i finančně náročná, protože originál se nachází v Jerevanu a podle tamních zákonů nesmí opustit území Arménie. Faksimile se téměř nikdy nepodaří hned napoprvé, takže bylo nutné letět několikrát tam a zpátky. Kniha má navíc speciální knižní vazbu ze slonoviny, takže jsme museli vyrobit adekvátní imitaci,“ líčí náročnost celého procesu Jan Kocisek, jednatel vydavatelství ADEVA. Národní knihovna ČR veřejnosti v rámci výstavy zpřístupní uměleckou kopii a faksimile *Velislavovy bible*, nejobsáhlejšího středověkého obrazového rukopisu ve střední Evropě, dvě umělecké kopie bohatě iluminovaného *Pařížského zlomku Dalimilovy kroniky*, či faksimile krumlovského obrazového kodexu *Liber depictus*.

Výstavu *Svatý Václav ve středověkém komiksu*, kterou Národní knihovna ČR připravila společně s rakouským vydavatelstvím ADEVA pod záštitou Nataschy Grilj, kulturní rady Rakouského velvyslanectví a ředitelky Rakouského kulturního fóra v Praze, bude možné navštívit 7. 3. – 13. 4. 2013 na Výstavní chodbě v přízemí Národní knihovny ČR každý den od 9.00 do 19.00 s výjimkou neděle. Vstupné pro uživatele a držitele průkazu Národní knihovny ČR je zdarma, pro ostatní návštěvníky 5 Kč. Více na www.nkp.cz a www.adeva.com

Irena Maňáková
Národní knihovna ČR

Foto: ADEVA